

רשות ההגבלים העסקיים

הכרזת מונופולין: בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

בהתאם לסמכותי לפי סעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") אני מכריז בזאת על בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן: "חברת בזק") כעל בעלת מונופולין בשווקים אלה:¹

1. אספקת שירותי גישה בקצב מהיר באמצעות רשת הגישה למנוי (כיום נרכשים שירותים אלה מחברת בזק בעיקר על ידי המנויים עצמם).
2. אספקת שירותי גישה בקצב מהיר באמצעות רשת בזק ציבורית מרכזית (כיום נרכשים שירותים אלה מחברת בזק בעיקר על ידי ספקי אינטרנט).

ראשית דבר

ביום 6 בנובמבר 2000, העניק שר התקשורת לחברת בזק רשיון למתן שירותי גישה בקצב מהיר באמצעות ספקי אינטרנט (להלן: "שירותי גישה בקצב מהיר"). מאחר ורשיון שכזה היה באותה עת אך בידי חברת בזק, עשה קודמי שימוש בסמכות הממונה על ההגבלים העסקיים הקבועה בסעיף 26(א) לחוק ההגבלים העסקיים, והכריז על בזק, ביום 11 בדצמבר 2000, בעלת מונופולין בתשתית בזק למתן שירותי גישה בקצב מהיר (להלן: "ההכרזה הקיימת").²

חברת בזק עררה על הכרזה זו ועררה (1/01) תלוי ועומד בפני בית הדין להגבלים עסקיים. כעולה מכתבי הטענות בערר זה ומהפלוגותאות שבין הצדדים בדיון בו, פורשה ההכרזה הקיימת כחלה הן ביחסים שבין חברת בזק לבין המנוי הרוכש תשתית לגישה בקצב מהיר לחצרו, והן ביחסי חברת בזק עם ספקי שירות האינטרנט (ISP's) ולהלן: "ספקי אינטרנט",³ המשתמשים בחלק אחר מתשתית הגישה בקצב מהיר של חברת בזק (שאילו בחצר הלקוח) לאספקת שירות קישור לאינטרנט רחב פס – ללקוחותיהם.

באוגוסט 2001, העניק שר התקשורת גם לחברות ערוצי זהב בע"מ, תבל – תשדורת בינלאומית לישראל בע"מ ומתב – מערכות תקשורת בכבלים בע"מ (להלן ביחד: "חברות הכבלים"), היתר

¹ בהכרזה תהא למונחים להלן המשמעות שבצידי:

(א) "מנוי" – מי שקשור בהסכם התקשרות עם בעל רשיון לאספקת שירותי גישה בקצב מהיר לשם שימוש באינטרנט מהיר.

(ב) "רשת גישה" – תשתית קווית, תשתית אלחוטית או שילוב של שניהם, המשמשים לקישור בין מרכזת לבין נס"ר. לעניין הכרזה זו "מרכזת" – מיתקן בזק בו נמצאים ומופעלים אמצעי מיתוג, ניתוב ותמסורת, המאפשרים יצירת קשר בין יחידות ציוד קצה שונות המחוברות או קשורות אליו, במישרין או בעקיפין, והעברת מסרי בזק.

(ג) "ספק אינטרנט" – בעל רשיון למתן שירותי גישה לאינטרנט (ISP).

(ד) "רשת בזק ציבורית מרכזית" – מערכת כלל ארצית של מתקני בזק, המשמשת או המיועדת לשמש לאספקת שירותי בזק לכלל הציבור, הכוללת מרכזות, רשת כבלים וציוד תמסורת, לרבות סביבים אופטיים וקווי תמסורת אלחוטיים המשולבים ברשת, ולמעט רשת גישה.

² הכרזה בדבר קיומו של מונופולין – בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, 2000 הגבלים עסקיים 3009546

³ ספק הגישה לאינטרנט, כשמו כן הוא – החוליה המקשרת בין המשתמש הסופי (גולש האינטרנט) לבין רשת האינטרנט הבינלאומית: הספק מפעיל "חוות שרתים" (אתר פיזי בו מצויים השרתים, המחשבים והתוכנות המשמשים אותו), וזו מחוברת מן הצד האחד לרשת האינטרנט הבינלאומית, באמצעות חברות תקשורת בינלאומיות (המפעילות כבלים תתי ימיים או מתבססות על תקשורת לוויינים), ומן הצד השני למשתמש הסופי, באמצעות התשתיות המקומיות (חברת בזק או חברות הכבלים).

לאספקת שירות גישה בקצב מהיר. חברות הכבלים החלו לספק את שירות הגישה בקצב מהיר באופן מסחרי בחודש אפריל 2002.

לאור הזמן שחלף החל ממועד ההכרזה הקיימת, הדינמיות המאפיינת שווקי תקשורת בכלל ואת תחום האינטרנט רחב הפס בפרט, ובהתחשב בכניסת חברות הכבלים לאספקת שירות גישה דומה, מצאתי לנכון לבחון האם ההכרזה עודנה משקפת את המצב הקיים בשווקים הרלבנטיים. אכן, הצורך בבחינת נפקותה של הכרזת מונופולין מעת לעת קם ממקורות שונים: חלוף זמן רב הוא אחד מהם. אירועים מהותיים בשוק הם מקור אחר.

לאחר שהסתיימה בדיקת רשות ההגבלים העסקיים, מצאתי לנכון להמיר את ההכרזה הקיימת בשתי הכרזות נפרדות, זאת אך למען הבהר כי למעשה מהווה חברת בזק מונופולין בשני שווקים. הגם שנראה כי על פי האופן בו פורשה ההכרזה הקיימת כלולות בה שתי ההכרזות דנא, סבור אני כי הדבר עשוי להועיל הן לצרכנים, הן לחברת בזק עצמה והן לדיון בבית הדין להגבלים עסקיים.

עוד קודם להכרזתי זו, ביום 6 במאי 2004, פניתי לחברת בזק, והודעתי לה כי אני שוקל להמיר את ההכרזה הראשונה בשתי הכרזות נפרדות. לאחר קבלת תגובת חברת בזק ועיון בה (לתוכנה של תגובה זו אתייחס בסוף הכרזתי זו), החלטתי להכריז עליה כעל בעלת מונופולין כאמור לעיל.

שירות גישה בקצב מהיר

שירות גישה בקצב מהיר מאפשר קישור והעברת נתונים בקצב מהיר בין ספקי אינטרנט – למנוי. קצב מהיר יוגדר כקצב העברת נתונים במהירות השווה או עולה על 200 קס"ש במורד הזרם (מספק האינטרנט למנוי) ו- 64 קס"ש במעלה הזרם (מהמנוי אל ספק האינטרנט). באופן דומה הבחינו גם רשויות התחרות בארצות הים וכך תחמו את השוק.⁴

השחקנים בתחום שירות גישה בקצב מהיר

תשתית הטלפוניה הנייחת הפנים ארצית שבבעלות חברת בזק מגיעה כמעט לכל בית ועסק בישראל. תשתית זו מורכבת מרשת הגישה - זוג חוטי נחושת המחברים ציוד קצה בחצר הלקוח אל מרכזת חברת בזק; ומרשת בזק ציבורית מרכזית – מערך כלל ארצי של סיבים אופטיים המחבר בין מרכזותיה של בזק, בינן לבין עצמן.

לשם אספקת שירות גישה בקצב מהיר, "הרכיבה" חברת בזק טכנולוגיית DSL על גבי התשתית הקיימת.⁵ בטכנולוגיה זו מורכב ציוד קצה מיוחד (להלן: "מודם ADSL") לשני קצוות רשת הגישה, זו שבחצר הלקוח וזו שבמרכזת חברת בזק, ו"נפתחים" שערי יציאה ברשת הבזק הציבורית המרכזית, דרכם נשלחים הנתונים אל ספקי האינטרנט.⁶

⁴ ה-FCC וה-FTC הגדירו קצב מהיר (High Speed) כמהירות מינימלית של 200 קס"ש בכיוון אחד לפחות. ה-OECD קבע רף תחתון למהירויות במורד הזרם – 256 קס"ש ובמעלה הזרם – 64 קס"ש. בתיק השירות המגדיר לחברת בזק את אופן אספקת שירות גישה בקצב מהיר, נקבעה מהירות גישה של 200 קס"ש במורד הזרם ו-64 קס"ש במעלה הזרם, כמהירות הגישה המינימלית אותה תספק חברת בזק למנוייה. (ראו: "שירות גישה בקצב מהיר באמצעות ספקי אינטרנט", תיק שירות, מהדורה 18 מיום 30 באוקטובר 2000).

⁵ Digital Subscriber Line - בטכנולוגיה זו מפצלים בין נתונים (data), הנועים בתדירות גבוהה (mHz), ובין קול (voice) הנוע בתדירות נמוכה יותר (kHz) ומאפשרים לשניהם לנוע בנפרד על גבי אותה תשתית. טכנולוגיית DSL מאפשרת העברת נתונים במהירויות גבוהות מאד. תת קבוצה בטכנולוגיה זו היא ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line), המאפשרת העברת נתונים במהירויות לא שוות - מהירות העברת הנתונים במורד הזרם גבוהה יותר ומגדירה מקסימום אפשרי למהירות העברת הנתונים במעלה הזרם.

⁶ את המודם המורכב בחצרו, יכול הלקוח לרכוש מספקים שאינם קשורים בחברת בזק, אך המודם המורכב במרכזת הוא בבעלותה הבלעדית של חברת בזק. רשת הבזק הציבורית המרכזית של חברת בזק היא בעיקרה לולאה סגורה המקשרת בין המרכזות השונות. יציאה ממנה אפשרית רק דרך "שערים" מיועדים. כך, קיימים שערי יציאה

תיק השירות של חברת בזק מגדיר שני סוגים של מקבלי שירות הנזקקים לשירות הגישה בקצב מהיר:

- **למנוי**, מאפשר השירות לשדרג את רשת הגישה שלו, באמצעות הרכבת מודם ADSL בחצרו, כך שתוכל לתמוך בטכנולוגיית DSL באופן המאפשר העברת נתונים בקצב מהיר, אל המנוי וממנו – לאחרים. שדרוג זה מאפשר שימוש במקביל בטלפון (לשיחות) תוך כדי גלישה באינטרנט.
- **לספקי האינטרנט**, מאפשר השירות "השכרת" רוחב פס ברשת הבזק הציבורית המרכזית,⁷ כך שיווצר קישור בין שרתי ספק האינטרנט ונקודת סיום רשת הגישה של המנוי הנמצאת במרכזת חברת בזק.

לשון אחר: ספקי האינטרנט והצרכנים הסופיים נזקקים למקטעי תשתית השונים במהותם זה מזה: רשת הגישה למנוי – מחד ורשת הבזק הציבורית – מאידך. לאור זאת, נקל להבין מדוע מבחין תיק השירות של חברת בזק בין שני מקטעי תשתית ההכרחיים לאספקת השירות: המנוי, נזקק לרשת הגישה – אותם זוג חוטי נחושת המחברים בינו לבין אחת ממרכזות חברת בזק; וספקי האינטרנט – הנזקקים לרשת הבזק הציבורית המרכזית לשם אספקת שירותיהם ללקוחותיהם.

כאמור לעיל, החל מאפריל 2002 מספקות חברות הכבלים שירות גישה בקצב מהיר. רשת חברות הכבלים המשמשת לצורך העברת תכני טלוויזיה רב ערוצית למנויים, מגיעה לחלק נכבד מבתי האב ומבתי העסק בארץ. בדומה לטכנולוגיית ה-DSL, ניתן להרכיב על גבי רשת הכבלים הקוואקסאליים (Coax) של חברות הכבלים (הפועלות כיום תחת שם המותג HOT) טכנולוגיה בשם Cable Modem המאפשרת קישור והעברת נתונים בקצב מהיר, במקביל לשידורי טלוויזיה ערוצית למנויים.⁸

כחברת בזק, גם חברות הכבלים מספקות את השירות למנוי ולספקי האינטרנט במקטעי תשתית נפרדים; למנוי על גבי רשת הגישה, ולספקי האינטרנט – על גבי רשת הבזק הציבורית המרכזית.

הדי בכך שחברת הכבלים נכנסה כמתחרה לשוק כדי לבטל את מצב המונופולין ששרר בשוק זה למן שנת 2000? האם כניסת חברות הכבלים כשלעצמה מאיינת את הכרזת המונופולין הקיימת והופכת אותה לבטלה? התשובה לכך היא בשלילה: כניסתו לשוק של גורם נוסף, כמתחרה שני, היא נתון משמעותי המצריך, לאחר זמן סביר, בחינה מחדש של הנסיבות שנתהו בשוק בכדי לבחון את מצב התחרות ומאזן הכוחות שנוצר: יש וזה ישתנה מן הקצה אל הקצה ויביא לכך כי זה שהיה בעל מונופולין יאבד את כוחו לגמרי. אולם, יש ומצב הדברים יהיה שונה וכוחו של המונופולין לא יגוז ולא יעלם, אלא יועם במעט. במקרה כזה לא תבוטל הכרזת המונופולין.

לתקשורת קול בינלאומית או סלולארית, וכך פתחה חברת בזק שערי יציאה מיועדים לתקשורת נתונים מהירה לספקי האינטרנט.

⁷ רשת זו היא רכיב תשתיתי נפרד מרשת הגישה של המנוי - ראו ההגדרות שבהערת שוליים 1 לעיל.
⁸ תשתית HOT מחולקת אף היא לשני חלקים: האחד, רשת הגישה, המורכבת מכבלים קוואקסאליים (Coax) המחברים את הלקוח עם נקודת הפיצול (Node) ומסיבים אופטיים, המחברים את נקודת הפיצול למרכזים האזוריים (Head End), השניה, רשת בזק ציבורית מרכזית המחברת את המרכזים האזוריים ביניהם, והלאה למרכז הארצי. בנקודת סיום רשת הגישה בחצר הלקוח הקצה מרכיבים Cable Modem המאפשר פיצול האותות הדיגיטליים העוברים על גבי הכבל לטלוויזיה ואינטרנט.

המסגרת המשפטית

המחוקק חייב את הממונה לזהות מוקדי שליטה בשווקים בהיות אלה פוטנציאל עיקרי לפגיעה בתחרות בשווקים. מכאן לידתו של סעיף 26(א) לחוק ההגבלים, הקובע כי יראו כמונופולין:

"ריכוז של יותר ממחצית מכלל אספקת הנכסים ומכלל רכישתם, או של יותר ממחצית מכלל מתן שירותים, או מכלל רכישתם, בידיו של אדם אחד (להלן – בעל המונופולין). על קיומו של בעל מונופולין כאמור יכריז הממונה בהודעה לרשותו".

המבחן הקבוע בחוק הוא מבני – עובדתי. מבחן זה מקים חזקה, כי אחיזתו של גוף ביותר ממחצית מכלל אספקת הנכסים המהווים תחליף קרוב ומשמעותי זה לזה בעיני הצרכן, מבטאת שליטה של אותו גוף בשוק. חזקה זו מקיימת את הכרזת הממונה בדבר קיום מונופולין ובדבר כפיפותו של בעל המונופולין לחובות המיוחדות הכלולות בחוק.⁹ מטרתה של ההכרזה פשוטה: "התכלית בהכרזת מונופולין היא לאתר יישות כלכלית השולטת על ענף, להעמיד את הרבים על אחריותה המיוחדת של יישות זו ולהכפיפה לכללים המיוחדים החלים עליה כבעלת מונופולין".

הנחת המחוקק בקובעו מנגנון ייחודי זה, על יסוד הנסיון המצטבר בתנאי המשק הישראלי, היתה כי אדם המספק למעלה ממחצית מכלל אספקת מוצר ותחליפיו הקרובים – נהנה משליטה בשוק ועל כן יש להקים חזקה בדבר כפיפותו לאחריות המיוחדת החלה על מי שהוא בעל מונופולין.

שאלה הנבחנת בכל מקרה היא מהו השוק הרלבנטי בו נמדד חלקו של זה הנטען להיות בעל מונופולין. מוקד הבדיקה הוא בזיהוי המוצרים המהווים תחליפים **קרובים** של המוצר הנבחן והמרסנים במידה משמעותית את כוחו. קרבה זו היא נגזרת של מציאות כלכלית: האם בהנחה והספק הנבחן יעלה את מחיריו בשיעור קטן אך משמעותי וקבוע – יעברו כמות ניכרת של לקוחות לצורך מוצרי חברות מתחרות בשיעור כזה אשר יהפוך את ההעלאה כולה לבלתי רווחית. לאחרונה קבע בית הדין להגבלים עסקיים **בפרשת תבל** כי לא כל רמת תחליפיות בין שני מוצרים תביא להכללתם בשוק אחד ולהרחבת הגדרת השוק הרלבנטי, אלא אך **תחליפיות ברמה גבוהה**:¹⁰

"בהתקיים גמישות ביקוש צולבת גבוהה של שני המוצרים ניתן לומר שהמוצרים תחליפיים זה לזה...אכן, דרישה לקיומה של רמת תחליפיות כזאת, אשר אינה מאפשרת, למעשה, העלאת מחירו של מוצר (הנחזה להיות מוצר שבמונופולין), מעידה על קיומה של תחליפיות גבוהה או למצער תחליפיות "טובה" או "משמעותית".

קביעתו העקרונית של בית הדין להגבלים עסקיים **בפרשת בזק** היא, ככלל, אם נמצא כי חלקו של אדם באספקת סוג מוצרים עולה על מחצית – על הממונה להכריז עליו כעל בעל מונופולין וכי שיקול דעתו של הממונה האם להכריז על אדם שכזה כעל בעל מונופולין אם לאו, הוא צר ומצומצם ושמור למקרים חריגים.¹¹ בהשלמה לכך, נקבע שם כי הנטל "חל בכל מקרה על מי שמבקש לתקוף את הכרזת הממונה, אך הוא כבד במיוחד במקום שבו מתבקש ביטולה של ההכרזה למרות שמתקיימות הדרישות הסטטוטוריות לקיומו של מונופולין".

⁹ הכרזה בדבר קיומו של קיום מונופולין – חברת חשמל לישראל בע"מ, 1999 הגבלים עסקיים 3001749

¹⁰ ערר 10,11/99 **תבל תשדורת בינלאומית לישראל בע"מ ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים**, ניתן ביום 20.9.2004 (טרם פורסם), ע"מ 3-5 לפסק הדין.

¹¹ ערר 7/95 **בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ נ' הממונה על ההגבלים עסקיים**, 1997 הגבלים עסקיים 3001553.

הגדרת השוק

הגדרת השוק בדיני התחרות היא איתור הקבוצה המצומצמת ביותר של מוצרים שניתן לראותם כתחליפים קרובים זה לזה.¹²

הקריטריון המרכזי להכללת מוצרים בשוק אחד הוא מידת התחליפיות ביניהם בעיני הצרכן. תחליפיות זו מהווה ערובה לקיומן של אלטרנטיבות מוחשיות לאספקת מוצרים לצרכן. משמעות קיומה הוא כי אם יעלה הספק של מוצר פלוני את מחיר המוצר המסופק על ידו, יפנו צרכנים למוצרי ספקים אחרים, המהווים תחליף קרוב בעיניהם. התחליפיות מבטיחה, איפוא, את ריסונו של כוח השוק המצוי בידי בעל מונופול בשוק. בהיבט האיכותי התחליפיות הנדרשת היא **קרובה**, **משמעותית** ו**ישירה** ואינה משתרעת על מוצרים שיהוו תחליף זה לזה רק בנסיבות חריגות או בהעלאת מחיר גדולה מאוד.

העובדה שסוג הלקוחות אשר נזקקים לשירותים המסופקים שונה בכל אחד מן השווקים, כמו גם העובדה שלקוחות אלה נזקקים למקטע אחר בתשתית, מעידות, כי ככלל, יש לראות בשירות גישה בקצב מהיר המסופק באמצעות רשת הגישה, שוק נפרד משירות גישה בקצב מהיר המסופק על גבי רשת בזק ציבורית מרכזית.

כך, תלמדנו בחינה פונקציונאליות של השירותים המסופקים בשווקים. מבנה התשתית של חברת בזק לא מאפשר לה לספק את השירות למנוי על גבי רשת הבזק הציבורית המרכזית, ובאופן דומה לא יכול ספק האינטרנט לקבל את השירות על גבי רשת הגישה המקשרת את חצר המנוי למרכזת חברת בזק.

כך, גם תלמד בחינת דפוסי הביקוש של הצרכנים בשווקים השונים. שירות הגישה בקצב מהיר מהווה עבור ספקי האינטרנט תשומת יצור לשם אספקת שירותיהם ללקוחותיהם, ומכאן נגזר ביקושם. לעומת זאת, עבור המנוי, שירות הגישה בקצב מהיר הוא אחד מהמרכיבים בגלישה מהירה ברשת האינטרנט (להלן: "**אינטרנט מהיר**"), ועל כן ביקושו נגזר מהביקוש הכללי לאינטרנט מהיר.

לאור האמור לעיל, מעמדה של חברת בזק באספקת שירות גישה בקצב מהיר נבחן גם בהתאם לדפוסי הביקוש של לקוחותיה: מנקודת המבט של המנוי, יבחן מעמדה של בזק באספקת שירותי גישה בקצב מהיר באמצעות רשת הגישה של המנוי; מנקודת המבט של ספקי האינטרנט נבחן מעמדה של בזק באספקת שירותי גישה בקצב מהיר באמצעות רשת בזק ציבורית מרכזית. אלה הם רכיבי תשתית נפרדים ומאפייני הביקוש להם שונים, יהיו אשר יהיו הרוכשים את השימוש בהם מחברת הבזק. אלה הן עובדות יסוד ואין תימה על כך כי אף לגישת חברת בזק עצמה, מדובר בשני שווקים נפרדים זה מזה.

חברת בזק – בעלת מונופולין

משהוגדר השוק הרלוונטי יש לכמת את חלקו בשוק של האדם אשר מעמדו כבעל מונופולין עומד לבחינה. במקרה שלפני יש למדוד את חלקה של חברת בזק בשני השווקים לאספקת גישה בקצב

¹² המבחן הנהוג בדיני התחרות להגדרת השוק הוא מבחן "המונופול ההיפותטי": לו אדם אחד ישלוט בכלל אספקת מוצר פלוני, האם יוכל הוא להעלות את מחיר המוצר ב- 5% עד 10% ממחירו התחרותי, כך שהעלאה זו לא תגרום לו להפסד מהמהלך בכללותו. ההנחה היא כי בשוק תחרותי יגיבו הצרכנים להעלאת מחיר כזו ב"בריחה" לספקים אלטרנטיביים. אם אין הם יכולים לעשות כן, או אם נטישת חלק לא מהותי של צרכנים תפוצה על ידי רכישות שאר הצרכנים אשר נשארו נאמנים למוצר חרף התייקרותו – כי אז תהא זו הגדרת השוק הנכונה. זאת, משום שמשמעה של הגדרה זו היא תחימת כלל המוצרים ששליטה ביד אחת בהם תניב כוח שוק - הוא הנזק שלמניעתו ולריסונו כוון חוק ההגבלים העסקיים.

מהיר : שירות גישה בקצב מהיר באמצעות רשת הגישה למנוי ושירות גישה בקצב מהיר באמצעות רשת בזק ציבורית מרכזית.

אספקת השירות באמצעות רשת הגישה למנוי

בשוק זה מתחרה בזק בחברות הכבלים, המציעות שירות דומה המבוסס על טכנולוגיה שונה.

מוצרי אינטרנט אחרים של חברת בזק אינם מהווים תחליף מספק לשירות גישה למנוי. מסקנה זו מתחייבת, בין היתר, מבחינת השוונות פונקציונאליות: אינטרנט צר פס מספק לצרכן קצב גישה שלא עולה על 128 קס"ש במורד הזרם, ללא האפשרות להתחבר באופן קבוע לספק האינטרנט וללא היכולת להוציא ולקבל שיחות טלפון.¹³ כך, גם מבחינת שוונות במחיר: מחיר קווי נל"ן, המאפשרים גישה בקצב מהיר, גבוהים עשרות מונים מעלות השירות.

עבור המנוי שירות גישה בקצב מהיר למנוי המסופק על ידי חברות הכבלים (להלן: "שירות CM"), מהווה תחליף קרוב מספיק לזה המסופק על ידי חברת בזק (להלן: "שירות ADSL"), כך שלנוכח עליית מחירי שירות ADSL צפוי המנוי להפנות את ביקושו לעבר חברות הכבלים. ברם, מהנתונים שנאספו ברשות ההגבלים העסקיים עולה, כי גם זמן ניכר אחר השקתו המסחרית של השירות המתחרה – בזק מחזיקה בנתח שוק העולה על מחצית: כ- 70% משוק זה.

אספקת השירות באמצעות רשת הבזק הציבורית מרכזית (משמש כיום את ספקי האינטרנט)

ספקי האינטרנט מספקים קישור לשדרת האינטרנט העולמית (להלן: "שירות קישוריות") ללקוחותיהם המנויים על שירותי ADSL של בזק, וללקוחותיהם המנויים על שירות CM של חברות הכבלים. לשם אספקת שירותי הקישוריות חייבים ספקי האינטרנט לרכוש זכות שימוש בתשתית ספק שירות הגישה בקצב מהיר אליו מחובר הלקוח.

בדיקת רשות ההגבלים העסקיים העלתה כי גם בשוק שירות גישה בקצב מהיר ברשת הבזק הציבורית מרכזית – מתחרות בזק וחברות הכבלים זו בזו. ברור הדבר כי מעמדה של חברת בזק, ולמעשה גם נתח השוק שלה באספקת שירות זה לספקי האינטרנט – נובע ונגזר מנתח השוק שלה באספקת שירות הגישה בקצב מהיר ברשת הגישה למנוי. הסיבה לכך נעוצה בכך ששירות הגישה לספקי האינטרנט מהווה תשומה, בלעדית אין, לאספקת שירותיהם ללקוחותיהם. מכאן, שהביקוש של ספקי האינטרנט לשירות גישה בקצב מהיר המוצע על ידי חברת בזק או חברות הכבלים, נגזר מכמות לקוחותיהם של ספקי האינטרנט המנויים על שירות ADSL או שירות CM. בהתחשב באמור, נתח השוק של חברת הבזק בשוק אספקת שירות גישה בקצב מהיר באמצעות רשת הבזק הציבורית מרכזית לספקי אינטרנט עומד גם הוא על כ- 70% משוק זה.

למען הסר ספק מצאתי לנכון להבהיר כי השירות הניתן לספקי האינטרנט כולל את כל דרכי הקישור שבין בזק לבין ספקים אלה.¹⁴

¹³ אלא אם הוא יוותר על מהירות גלישה ויסתפק ב- 64 קס"ש.

¹⁴ תיק השירות קובע כי על בזק לאפשר לספק האינטרנט להתחבר לתשתיתה בארבע דרכי קישור: שירות גישה מהירה באמצעות ספקי אינטרנט בחיבור ישיר (Always On), שירות גישה מהירה באמצעות ספקי אינטרנט בחיבור קבוע, שירות גישה מהירה באמצעות ספקי אינטרנט בחיבור ממותג, שירות גישה מהירה באמצעות נגישות ספקי אינטרנט לתשתית גישה רחבת פס של חברת בזק (Bit Stream Access).

טענות בזק בפני הממונה

במכתבה מיום 6 ביוני 2004, הודיעה חברת בזק כי אף היא מבחינה בשני שווקים נפרדים: אחד למנויים באמצעות רשת הגישה אליהם, ושני – לספקי האינטרנט באמצעות רשת הבזק הציבורית מרכזית. למעלה מן הדרוש אעיר כי עיון במכתבה של חברת בזק מעלה כי אף לגישה, חלקה בשוק שירות גישה למנוי עולה על מחצית.

בקשתה של חברת בזק היתה כי ההכרזה החדשה תיקצב לפרק זמן מוגבל מראש. אולם איני רואה סיבה לתחום את ההכרזה בזמן. ההכרזה היא דקלרטיבית במובן זה שהיא אך מצהירה על מצב קיים. ככל שישתנו בעתיד הנסיבות באופן אשר יביא להקטנת נתח השוק של חברת בזק אל מתחת לסף הקבוע בחוק לצורך ההכרזה, תוכל החברה להגיש בקשה לביטול הכרזה זו.¹⁵

בכל הנוגע לשוק שירותי גישה בקצב מהיר באמצעות רשת בזק ציבורית מרכזית לספקי האינטרנט, תהיה חברת בזק כיצד יחושב נתח השוק שלה. לא מצאתי קושי אמיתי בקביעה כי חלקה של חברת בזק בשוק זה עומד על למעלה ממחצית לאור הקשר הברור בין הנעשה בשוק אספקת שירותי הגישה בקצב מהיר ברשת המנוי – לנעשה בשוק אספקת שירותי הגישה בקצב מהיר ברשת הבזק הציבורית מרכזית (אל מול ספקי האינטרנט). אציין, כי אף העובדה שבזק טענה כי יש לראות בשוק זה תמונת ראי לשוק שירות גישה למנוי, תומכת במסקנתי דלעיל.

סוף דבר – ההכרזה

בתוקף סמכותי לפי סעיף 26(א) לחוק, אני מכריז על בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ כעל בעלת מונופולין כאמור ברישא להכרזתי זו.

הודעה על קביעתי זו תימסר לחברת בזק. קביעתי זו, בדבר היות בזק בעלת מונופולין תהא ראייה לכאורה בכל הליך משפטי. חברת בזק רשאית לחלוק על קביעתי זו בדרך של הגשת ערר לבית הדין להגבלים עסקיים בתוך 30 יום ממועד קבלת ההודעה.

דרור שטרומ

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ו-חשוון-תשס"ה

10 נובמבר, 2004

---

¹⁵ בהתאם לקביעת בית הדין להגבלים עסקיים שינוי בנסיבות יוכל להביא לביטול ההכרזה, רק אם יש בו, על פניו, כדי להעיד על הקטנת נתח השוק של בעל מונופולין אל מתחת לסף המאפשר על פי החוק להכריז עליו כבעל מונופולין. לעניין זה ר' ערר 1/01 בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ נ' הממונה על הגבלים העסקיים, 2003 הגבלים עסקיים 3017597.